

זפי הזדנה לפסח

חשע"ב

בעריכת

בעריכת

הרב נחום גמליאל

מושב נחם

מחולק חינם

י"ל

על ידי כולל 'ברכת משה' במושב נחם,
ומחולקת חינם לזיכוי הרבים.
להצלחת תושבי המושב,
והתורמים להוצאת החוברת
ולהחזקת הכולל.

יה"ר שזיכוי הרבים לעמוד להם ולזרעם
לשפע רב בגשמיות וברוחניות,
וימלא ה' כל משאלות ליבם לטובה ולברכה,
ונזכה בקרוב ממש לביאת משיח צדקנו ברחמים, ולהקרבת קרבן פסח כהלכתו
בשמחה.

להצלחת התורמים היקרים בגו"ר.

משפחת יעקב - חדרה.

אברהם וחבצלת יצ"ו

וילדיהם היקרים

עדי ואשתו ושגית

אוהד ואשתו שני

מור, ענבר, והדר.

ימלא ה' כל משאלות ליבם לטובה אמן

ולע"נ

שלמה בן סאלם ז"ל

שרה בת סאלם ז"ל

סאלם בן סאלם ז"ל

שמעה בת סאלם ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה

לע"נ

אאמו"ר ר' משה בן יחיא ז"ל

יחיא בן חסן ז"ל

מרים בת בדור ז"ל

סעיד בן יעקב ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה

ולע"נ

יהודה בן תותי ז"ל

שמחה פרחת בת שושנה ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה

כל הזכויות שמורות לעורך

©

בית שמש תשע"ב

ניתן לצלם את החוברת ולהפיצה לכל המעוניין.
אין לעשות בחוברת זו בשום אופן שימוש מסחרי!

ניתן להדפיס את החוברת

מאתר מושב נחם:

WWW.NAHAM.CO.IL

ומאתר המועצה האזורית מטה יהודה בכתובת:

<http://www.m-yehuda.org.il>

הכנות לפסח

כללי:

א: בחג הפסח אסור לאכול חמץ, ולהשהות בבית חמץ ששייך ליהודי, הלכה זו מצריכה הכנת הבית זמן רב לפני החג, איסור זה נכתב בתורה במילים 'בל יראה, ובל ימצא'. האיסור מתחיל השנה **מיום שישי יד' ניסן** בשעה 10:50 בבוקר.

ב: בבדיקת הבית והוצאת החמץ מקיימים מצווה, 'תשביתו שאור מבתים'.

ג: לא עוברים על איסור 'בל יראה ובל ימצא' כשנשאר בבית חמץ שנמכר לגוי, אבל צריך לאחסן אותו במקום סגור ומסומן, כדי למנוע אפשרות של אכילתו בטעות בפסח.

מכירת חמץ:

א: כדאי לצרוך את כל החמץ שבבית עד פסח, למרות שאפשר למכור לגוי.

ב: אם נותרה בבית כמות גדולה של חמץ, וכן מוצרים שעלולים להכיל חמץ ('חשש תערובת חמץ') מוכרים את החמץ לגוי – לפני פסח – באמצעות הרב.

ג: מכירת החמץ מתבצעת באופן הבא:

- חותמים אצל הרב על הרשאה למכירת חמץ. (אין צורך להביא את החמץ לרב).
 - סוגרים את החמץ במקום מיוחד ומסומן – מערב החג, עד אחרי פסח.
 - החמץ נשאר כל החג ברשות המוכר.
 - אחרי החג החמץ נקנה מהגוי על ידי הרב, ואפשר שוב להשתמש ולאכול ממנו.
- חשוב:** אפשר לחתום על הרשאה למכירת חמץ, גם לפני שמרכזים את החמץ במקום מיוחד. מי שלא יכול לחתום, ימנה שליח שיחתום בשמו.

ד: אפשר לחתום על ההרשאה מראש חודש ניסן, רצוי לא לדחות זאת לרגע האחרון.

ה: במוצאי שבת שמיני אפשר לאכול ולהשתמש בחמץ שנמכר ללא פעולה מיוחדת.

חשוב: אחרי פסח אסור לאכול או ליהנות בכל צורה שהיא מחמץ שלא נמכר לגוי, גם אם היה מכוסה ונעול. לכן אין לקנות או לאכול חמץ אחרי החג אצל מי שלא מכר חמץ. בחנויות צריך להיות אישור מגורם מוסמך (רבנות, בד"ץ...) על כך שהחמץ נמכר לגוי לפני החג.

מצרכים לפסח – כללי:

א: צריך לנקות מקום לאחסן בו את המצרכים לפסח – בבית ובחנויות – לפני הקניות.

ב: מוצרים בתפוזרת עלולים להתערבב עם חמץ, ולכן רצוי לקנות לפסח מוצרים ארוזים.

ג: ההכשר לפסח צריך להיות מודפס על גבי האריזה (אפשרי במדפסת). מדבקה/חותמת עלולה להיות זיוף. כדאי להקפיד במיוחד בפסח על הכשרים מהודרים.

מוצרים העלולים להכיל חמץ:

א: תחליפי קפה וקפה נמס, קווקר, תה נמס, אבקת מרק, אבקת פלאפל, בורגול, אנשובי, בשר מעובד (נקניקים נקניקיות שניצלים...) תחליפי בשר ודייסות.

ב: מי סודה, יינות ושתייה חריפה עלולים להכיל חמץ וחייבים הכשר מיוחד לפסח.

ג: בירה, וודקה מיבוא, וויסקי, טקילה, לתת ומאלט, מכילים חמץ ואין להשתמש בהם בפסח.

ד: בקמח רגיל יש חשש חמץ! תהליך הלתיתה שלפני הטחינה עלול להחמיץ אותו. לאפיית מצות חייבים להשתמש רק בקמח כשר לפסח, ובפסח עצמו רצוי להשתמש רק בקמח מצה.

ה: בפיצוחים קלויים (גרעינים, בוטנים, שקדים...) מוסיפים בדרך כלל קמח בתהליך הקלייה, ולכן הם חייבים הכשר לפסח. אשכנזים לא אוכלים בפסח פירות יבשים וקטניות.

ו: מזון לבעלי חיים (כלבים, חתולים, דגים..) מכיל חמץ, וחייב הכשר מוסמך לפסח.

ז: כפפות לטקס וכלים חד פעמיים מקרטון עלולים להכיל עמילן חמץ וצריכים אישור לפסח.

מוצרים שלא צריכים הכשר מיוחד לפסח:

א: חמץ שטעמו פגום ולא ראוי לאכילת כלב, אינו חמץ ומותר להשתמש בו בפסח.

ב: טבק הרחה, משחת נעלים, חומרי ניקיון: אבקות כביסה, מרככים, מלבינים, סבון כלים, סבון גוף, שמפו, מרככי שיער, מוצרי קוסמטיקה: קרם לחות, קרם גוף, תמרוקים שלא נוגעים בפה ולא ראויים לאכילת כלב, לא צריכים הכשר לפסח.

ג: אודם, קרם ידיים ומשחת שניים, כדאי לקנות רק עם אישור מיוחד לפסח.

ד: מוצרי ניילון: שקיות, מפות חד פעמיות, כפפות ניילון שקופות. עזרי אפייה: תבניות אלומיניום, נייר פרגמנט לאפיה, מנז'טים לעוגיות וכלים חד פעמיים מחומר סינטטי, לא צריכים הכשר לפסח. (צריך לוודא שלא השתמשו בהם לפני פסח לחמץ).

ה: בשר טרי (לא מעובד, וללא פוספטים) של בקר, צאן, עופות ודגים, לא צריך הכשר לפסח.

קטניות:

א: קטניות (חמוס, אורז, אפונים...) אינם חמץ, אבל אשכנזים וחלק מהספרדים מחמירים, ולא אוכלים אותם בפסח.

ב: לפעמים האורז מוברק בעמילן חמץ, לכן צריך לקנות אורז עם הכשר לפסח.

ג: צריך לברור את הקטניות היטב – לפני החג – שלש פעמים, זאת גם כשמצוין על האריזה שהמוצר 'כשר לפסח'.

ד: גם המחמירים רשאים להשתמש בקטניות בפסח, (בתנאי שמתמשים רק בכלים מיוחדים שלא משתמשים בהם למזון אחר) במקרים הבאים: לחולה הזקוק לכך, אף שאין חשש סכנה במחלתו. (מ"ב תנ"ג ס"ק ז) או לתינוק שלא רגיל לאכול מאכל אחר.

ה: אשכנזיה הנשואה לספרדי רשאית לבשל לבעלה קטניות, ויכולה לעשות התרת נדרים על מנהג אבותיה ולנהוג בכל המנהגים כמנהגי בעלה. (חזון עובדיה)

ו: ספרדייה הנשואה לאשכנזי לא תבשל קטניות בביתה, אבל יכולה לאכול אותם בבית הוריה.

ז: אין להגיש קטניות בפסח לאנשים המחמירים שלא לאכלם. (גם כשמארחים אותם), אבל מותר להגיש להם אוכל שבושל בסיר נקי, שבשלו בו קודם לכן קטניות.

ח: ספרדי שנוהג לא לאכול קטניות, רשאי להפסיק את המנהג, ויעשה התרת נדרים. אשכנזי לא יכול להקל באכילת קטניות בפסח ולא תועיל לו התרת נדרים.

ט: חתן ספרדי שבבית אביו מחמירים שלא לאכול קטניות בפסח, רשאי מיד אחרי נישואיו לאכול קטניות בפסח גם ללא התרת נדרים.

חולה ותרופות בפסח:

א: חלק מהתרופות מכילות חמץ. מי שצורך תרופות, יברר עוד לפני החג אצל רופא או רב אם הן מכילות חמץ, ויבקש תחליף כשר לפסח. (גם מי שברר כבר בשנה שעברה).

ב: חולה שרופא קבע שהוא חייב לבלוע תרופה המכילה חמץ, חייב לשמוע בקול הרופא ולבלוע את התרופה, כשאי-אפשר להשיג בקלות תרופה כשרה לפסח. ואין מקום להחמיר.

ג: בסירופים הבאים: אלומג, אריטרו-טבע, ברונכולט, ולפורל, מוקסיפן, סופרמול (=פרסטמול), ספורל, רספרים - קיים מרכיב של חמץ בחומרי-הטעם, וצריך לקנות בפסח רק את התרופות שמייצרים במיוחד לחג הפסח עם הכשר.

ד: מי שנוטל תרופה לא חיונית שאין לה תחליף כשר לפסח, ישאל רב איך לנהוג.

ה: תרופות שלא נלקחות דרך הפה: זריקות, משחות לשימוש חיצוני, טיפות עיניים, אוזניים, משאפים ותרסיסים, פתילות, תכשירי חוקן, חמרי חיטוי הנמרחים על העור, מדבקות לעור וסוגי יוד - מותרים לשימוש בפסח גם ללא הכשר מיוחד.

ו: תרופות הומיאופתיות עלולות להכיל כוהל חמץ וצריכות אישור לפסח.

ז: מותר לתת לחולה בחג תרופה המכילה חמץ, גם אם נמכרה לגוי לפני החג.

ח: תרופות המכילות חמץ מותרות בשימוש אחרי פסח גם אם לא נמכרו לגוי.

ט: חולה שאסור לו לשתות יין / לאכול מצה / מרור מחשש סכנה, פטור מאכילתם בליל הסדר.

י: חולי צליאק יאכלו מצות שהוכנו מקמח כוסמת, שיבולת שועל או שיפון.

הכנת המטבח וכליו לפסח

כלים חדשים:

א: אסור להשתמש - כל השנה - בכלי זכוכית ומתכת שיוצרו במפעל של גוי, לפני שמטבילים אותם במקווה. לכן צריך להטביל את כלי הזכוכית והמתכת החדשים שקונים לפסח.

ב: גם מי שכבר השתמש בכלים אלו ללא טבילה, חייב להטביל אותם לפני המשך השימוש.

ג: לפני ההטבלה צריך לנקות אותם מאבק ולכלוך ולהסיר מהם את המדבקות.

ד: לפני ההטבלה מברכים: '...וציוונו על טבילת כלים'. על כלי אחד: '...על טבילת כלי'.

כללי:

א: צריך לנקות ולהכשיר את המטבח ומכשיריו לפסח.

ניקיון = שטיפה יסודית של הכלים והמכשירים עד שלא יישאר בהם לכלוך.
הכשרה = פעולה המפליטה או שורפת את החמץ הבלוע בכלי כמו שיפורט בהמשך.

ב: מי שעוזב את הבית לכל ימי החג, צריך לנקות את המטבח, אבל לא חייב להכשירו.

ג: כלי חמץ צריך לנקות היטב לפני החג ולהניח אותם במקום סגור ומסומן.

ד: כלי חמץ שרוצים להשתמש בהם בחג, צריך להכשיר אחרי הניקיון, כדאי להכשיר אותם בנקודות להכשרת כלים ולא בבית, בגלל האמצעים והפיקוח ההלכתי.

סוגי הכשרה ואופן ההכשרה:

קיימים כמה סוגי הכשרה: א: ליבון. ב: ליבון קל. ג: הגעלה. ד: עירווי רותחים. ה: ושטיפה והדחה.

מהו ליבון? שורפים את הכלי באש עד שיצאו ממנו ניצוצות או שתתקלף קליפתו העליונה.

אילו כלים צריכים ליבון? תבניות אפיה, סיר פלא, מחבת טפלון וכל הכלים שאופים או צולים בהם. הליבון מקלקל את התבניות, לכן צריך לקנות תבניות וכלים מיוחדים לפסח.

מהו ליבון קל? שורפים את הכלי באש, (עם ברנר) עד שיישרף קש מעברו השני של הדופן.

אילו כלים צריכים ליבון קל? ליבון קל שווה להגעלה. עושים ליבון קל לכלים שצריכים הגעלה ואי אפשר לנקות בצורה מושלמת. (כמו: מחבתות, סירי אלומיניום ישנים...)

מהי הגעלה? להגעלת כלים יש כמה שלבים:

לא משתמשים בכלים 24 שעות לפני ההכשרה.

מנקים אותם ניקיון יסודי מכל חמץ, לכלוך וחלודה.

מרתיחים מים בכלי גדול ומטבילים אותם במים רותחים ומבעבעים.

מוציאים אותם מהמים הרותחים ומטבילים אותם במים קרים. (למעט כלי זכוכית).

רצוי להוסיף מעט סבון למי ההגעלה. * חייבים להגעיל גם ידיות ומכסים של הכלים.

אילו כלים צריכים הגעלה? סירים, צלחות, כפות, מזלגות, מחבתות, (למעט מחבת טפלון שצריכה ליבון), סכינים, בקבוקי מזון לתינוק (רצוי לקנות בקבוקים חדשים לפסח).

מהו עירווי רותחים?

מנקים את הכלים או את המשטחים ניקיון יסודי מכל חמץ לכלוך וחלודה.

שופכים על הכלים מים רותחים מהקומקום.

כדי שהמים יגיעו למשטח המוכשר כשהם עדיין רותחים, מרתיחים אבן או ברזל באש, ושופכים עליהם את המים מהקומקום על גבי המשטח הטעון הכשרה.

מתי צריך לעשות עירווי רותחים?

משטחים שבלעו חמץ נוזלי ואי אפשר להכניסם לתוך מים רותחים. (שיש, פלטה של שבת...)

מהי שטיפה והדחה?

שוטפים יסודי עם מים וסבון מכל חמץ ולכלוך.

מה צריך שטיפה והדחה?

כלים ומכשירים שנגעו בחמץ קר ללא בישול. (מקרר...)

הכשרת כלי זכוכית

המשמשים לאוכל או נוזל קר בלבד: שטיפה והדחה לכל המנהגים.

המשמשים לבישול של אוכל או שתייה חמה:

לספרדים: שטיפה והדחה. לאשכנזים וחלק מהספרדים: הגעלה. (ולא מטבילים במים קרים).
כלי זכוכית שלא עמידים בהגעלה: משרים במים 72 שעות, ומחליפים את המים כל 24 שעות.
ויש מחמירים ולא מכשירים אותם לפסח.

מה הכללים של השריית כלי זכוכית?

כל הכלים חייבים להיות טבולים לגמרי במים. (גם בחלקם הפנימי).

אין להחליף את המים לפני שעברו 24 שעות.

אם לא הוחלפו המים, אפילו היו הכלים במים כמה ימים, נחשב רק ליום אחד.

כלים שאי אפשר להכשיר:

כלי חרסינה, פורצלן, מלחות, מגרדת (פומפיה), מסננות, מחבת טפלון (ללא שמן), סלסלאות נצרים לאכסון חמץ, כלי לישה ואפיה ונפות קמת, וכלים שאי אפשר לנקות טוב.

אופן הכשרת המטבח ומכשיריו

מקרר: שטיפה והדחה. # לא לשכוח לנקות את הגומי שאוטם את הדלתות.

מיקרוגל ללא השחמה: (רצוי לא להשתמש בו בפסח)

ניקיון יסודי מכל לכלוך ושומן # להרתיח בתוכו כוס מים עם סבון # לארוז את המזון שמכניסים לתוכו בפסח בקופסה סגורה היטב. מיקרוגל עם השחמה דינו כתנור רגיל.

כירים גז:

כפתורי הפעלה: ניקיון יסודי. (אפשר להטביל אותם בכלור או מי סבון).

מכסה הכירים: ניקיון יסודי, לשפוך מים רותחים מהקומקום, רצוי לצפות בנייר אלומיניום.

מבערים: ניקיון יסודי, לשפוך מים רותחים, להדליק עד שיישרף החמץ שבחורים.

(אפשר לקנות מבערים וחצובות מיוחדים לפסח.)

חצובות: ניקיון יסודי # לשפוך עליהם מים רותחים # יש מצריכים ליבון קל # רצוי

לצפות בנייר אלומיניום.

כירים הלוגן:

לספרדים: שטיפה והדחה.

לאשכנזים: # לנקות היטב. # לא משתמשים בהם 24 שעות. # מדליקים את כל גופי החימום עד שיגיעו לטמפרטורה המרבית. # שופכים מים רותחים על המקומות שלא מתחממים כשמבעירים את הכירים. (רצוי שלוש פעמים).

כיריים מצופות בפורצילן:

מנקים היטב, מפעילים שעה, מכסים את הכיריים בטס מתכת, שמים את הסירים בפסח רק על הטס ולא על הכיריים עצמם.

קולט אדים: לנקות היטב משומנים, לפרק אותו לחלקים (כשניתן) ולנקות אותו היטב מבפנים # לצפות בנייר אלומיניום כפול # אין להשתמש בו בפסח.

תנור אפיה: (רצוי לא להשתמש בו בפסח, אשכנזים לא מכשירים תנור אפיה). לא משתמשים בו 24 שעות לפני ההכשרה # ניקיון יסודי מכל שומן לכולך וחמץ # מפעילים למשך שעה בחום הגבוה ביותר, בתנור עם ניקוי עצמי – הפעלת תכנית הניקוי העצמי.

מיחם: אם שימש לחמץ כולל המכסה – ניקיון יסודי # הגעלה. (למלא מים ולהרתיח). צריך לנקות ולהגעיל גם את המכסה. (רצוי לצפות את המכסה בנייר אלומיניום).

מיקסר: תלוי בסוג ובשימושים. יש לשאול רב בכל מקרה.

טוסטר: לא ניתן להכשיר לפסח.

פלטה של שבת: ניקיון יסודי # שופכים עליה מים רותחים, רצוי לצפות בנייר אלומיניום. להפעיל רק אחרי שתתייבש היטב!

כיר וברזים: ניקיון יסודי # שופכים עליהם מים רותחים.

שיש: ניקיון יסודי # שופכים עליו מים רותחים. ישן עם חורים: מנקים היטב ומצפים בנייר אלומיניום.

מכשיר לטחינת בשר: הגעלה # החלק המנוקב, (הרשת): לשרוף באש.

שולחנות אכילה והכנה:

ממתכת: ניקיון יסודי # שופכים עליהם מים רותחים.

מעץ, פורמייקה: לנקות היטב, ולצפות במפה או בנייר אלומיניום.

מפות שולחן:

כיבוס במים חמים (לפחות 50 מעלות).

מדיח כלים: (רצוי לא להשתמש בו בפסח).

לא משתמשים בו לפחות 24 שעות לפני ההכשרה # ניקיון יסודי של המדיח כולל רשתות הסינון, גם עם חומר מסיר אבנית # הפעלה בתכנית מלאה עם סבון בחום הגבוה ביותר.

מהלכות בדיקת חמץ

הכנה לבדיקה:

א: לפני הבדיקה צריך לנקות בצורה יסודית את הבית, החצר והמחסנים מחמץ ותערובת חמץ. צריך להתמקד במיוחד בכיסי הבגדים, בילקוטים ובמקומות שרגילים להניח בהם חמץ.

ב: צריך לנקות ולהכשיר את הבית בשמחה. לא לכעוס, ולא לפגוע בבני הבית.

ג: כל בני הבית צריכים להשתתף בהכנת הבית לפסח, שכרה של מצווה זו גדול מאד.

ד: בהכשרת הבית צריך להתמקד קודם בדברים שצריך לעשות על פי ההלכה, – בדיקה וניקיון של מקומות שמכניסים בהם חמץ – ורק אחר כך בניקיון מלכלוך ואבק.

ה: צריך להקפיד לא לשפוך מים על המשקופים שיש בהם מזוזה, כדי שלא תפסל מהרטיבות.

בדיקת חמץ:

א: צריך לטאטא את הבית לפני הבדיקה.

ב: בודקים את החמץ עם נר ביום **חמישי** ליל יד' ניסן בערב משעה **07:20** בערב, (שעון קיץ).

ג: כל אחד צריך לבדוק בעצמו. מי שלא יכול ימנה שליח שיבדוק עבורו.

ד: אפשר להתפלל ערבית לפני בדיקת חמץ, אך אין להתחיל לימוד תורה מזמן הבדיקה.

ה: אין לאכול ארוחת ערב משעה **06:50** בערב (שעון קיץ) עד סיום הבדיקה.

ו: מי שרעב וקשה לו לבדוק, יאכל פרי או פרוסת עוגה (עד 56 גר'), אפשר גם לשתות קפה או שתייה קלה לפני הבדיקה. מי שחייב לאכול ארוחה מלאה, ימנה שליח שיבדוק במקומו.

ז: מי שלא בדק ביום **חמישי** בערב, יבדוק ביום **שישי** מיד כשיזכור עם נר וברכה. לא בדק עד כניסת החג, ישאל רב איך לנהוג.

ח: מי שמצא חמץ בחג, יכסה אותו במקום שהוא נמצא, וישרוף אותו במוצאי החג.

חולה ודיירים משותפים:

א: חולה מאושפז, יבדוק את ארונו ללא ברכה, והשליח שבודק בביתו יברך על הבדיקה.

ב: חולה המאושפז בחדר פרטי ללא דיירים נוספים, יבדוק את החדר בברכה.

ג: קבוצת אנשים שגרים בחדר אחד, ימנו אחד כשליח, ויבדוק עבורם בברכה.

נר הבדיקה:

א: בודקים עם נר רגיל, יש מהדרים לבדוק בנר שעווה. אין לבדוק בנר הבדלה קלוע.

ב: במקומות שמסוכן להדליק אש, (רכב, מחסן חומרים דליקים...) או כשאין נר, בודקים עם פנס חשמלי, ומברכים על הבדיקה. (חזון עובדיה), אין חובה לכבות את האור בזמן הבדיקה.

אופן הבדיקה:

א: רצוי שבני הבית – האישה והילדים הגדולים – ישתתפו בבדיקה, כדי שתהיה יסודית יותר. צריך לומר לכל אחד לפני הברכה, איזה מקום הוא צריך לבדוק.

ב: בעל הבית מברך: '... אשר קדשנו במצוותיו וצונו על ביעור חמץ בנוכחות כל הבודקים כשהנרות דולקים, וכולם מוכנים. (יש אומרים לפני הברכה 'לשם יחוד' המופיע בסידורים).

ג: כולם עונים 'אמן' וכל אחד הולך למקום שצריך לבדוק. אין לדבר בין הברכה לבדיקה.

ד: צריך להתרכז בבדיקה. אין להתעסק או לדבר תוך כדי הבדיקה בדברים שלא קשורים לבדיקה. רצוי לנתק ולכבות בזמן הבדיקה את כל מכשירי הטלפון הקווי והסלולארי.

ה: צריך להתרכז במיוחד במקומות שמניחים בהם חמץ: תיקי האוכל, מקרר, המקפיא, המזווה, ארון משקאות, המכוננית וכדומה.

ו: חדרים שמרכזים בהם את החמץ הנמכר לגוי לא צריכים בדיקה, ויש המחמירים למכור את החמץ לגוי לפני זמן בדיקת חמץ, כדי לפטור אותם מבדיקה לכל הדעות.

ז: יש נוהגים להסתיר לפני הבדיקה 10 חתיכות חמץ, צריך להקפיד על הדברים הבאים:
שהחתיכות יהיו קטנות ועטופות בניילון.

לרשום היכן הוחבאו החתיכות, כדי למנוע אפשרות שלא כולן תמצאנה.

לא נמצאו כל החתיכות בבדיקה, אם היו קטנות, מועיל להן הביטול.

ח: צריך לבדוק חמץ גם בבית הכנסת, במשרדים ובמקומות הלימוד. האחראים יכוונו בברכה שמברכים בבית גם על הבדיקה שיבדקו ביתר המקומות.

אחרי הבדיקה:

א: בסיום הבדיקה, מרכזים את כל החמץ למקום שמור שלא יתפזר. אם התפזר חמץ אחרי הבדיקה ולא מוצאים אותו, צריך לבדוק שוב את הבית.

ב: אומרים את נוסח ביטול החמץ של הלילה: "כל חמירא וחמיעא דאיתא ברשותי, דלא חזיתיה ודלא ביערתיה, יהא בטל כעפרא דארעא". (חמץ ושאר שברשותי, שלא ראיתי ושלא ביערתי, יהא בטל כעפר הארץ).

ג: מי שלא יכול לשרוף את החמץ ביום שישי בבוקר, ישרוף אותו ביום חמישי בלילה מיד אחרי הבדיקה, ואחר כך יאמר את נוסח הביטול של הבוקר.

ערב פסח – יום שישי יד' ניסן

תענית בכורות:

א: בנים בכורים מגיל בר מצווה, צמים בערב פסח, צום זה נקרא 'תענית בכורות'. מי שהשתתף וטעם בסיום מסכת או בסעודת מצווה אחרת, פטור מהצום.

ב: השנה חל ערב פסח ביום שישי, ומכיוון שזה הזמן המקורי של הצום, הבכורות צריכים לצום עד הקידוש של ליל הסדר. או להשתתף בסעודת מצוה כדי להפטר מהצום. (חזו"ע ב/קא)

ג: בכור לפני גיל בר מצווה לא צם, יש נוהגים שאביו צם עבורו. וכשהאבא בכור, צמה האימא.

ד: חולה, אפילו שאין בו סכנה, פטור מהצום, ורצוי שישתתף בסעודת סיום מסכת.

ה: מותר לאבל בכור תוך י"ב חודש לאב ואם, ותוך שלושים לשאר קרובים, להשתתף בסיום מסכת בערב פסח להפטר מהצום.

ו: אסור לאבל בתוך השבעה להשתתף בסעודת סיום מסכת כדי לא לצום. ואם הוא חלש והצום עלול לגרום לו להתבטל מהסדר, יפדה את הצום בצדקה. (חזו"ע ב/ש)

ז: בכור שערב פסח חל בתוך שבעת ימי חופתו, אינו רשאי לצום, וטוב שישמע סיום מסכת. (יב"א א/לד אות י' ואות יג. ויחוד ב/עח)

ח: בכור שצם אומר 'עננו' רק ב'שמע קולנו' של תפילת מנחה. (תקס"ה ג')

ט: יש קהילות שלא נהגו לצום תענית בכורות בערב פסח. וכך נהגו מקצת ק"ק תימן.

כללי:

סוף זמן אכילת חמץ לפי שעון קיץ:

ויש מחמירים 9:38

10:12

ויש מחמירים 10:52

11:27

סוף זמן שריפת חמץ:

א: אסור לאכול מצה רגילה ביום שישי, למעט ילדים קטנים שלא מבינים בסיפור יציאת מצרים.

ב: מותר לאכול מצה עשירה או מטוגנת עד שעה 04:30 אחרי הצהרים.

ג: יש המחמירים שלא לאכול מצה עשירה כל חג הפסח.

ד: בסוף הארוחה האחרונה של החמץ צריך לטאטא את מקום האוכל מפירורי חמץ.

ה: אפשר להגעיל כלים עד סוף זמן איסור אכילת חמץ, אי אפשר להגעיל כלים בחול המועד.

ו: צריך להימנע בערב חג מניתוחים, תרומת דם, בדיקות דם, וטיפול שישי בו הוצאת דם, למעט טיפולים דחופים של פיקוח נפש. בכל מקרה של ספק יש לשאול רב. (תס"ח ס"ו)

ז: במקום שישי עירוב הרב עושה עירוב חצרות בערב פסח, כדי לאפשר טילטול.

מלאכה בערב פסח:

א: מסתפרים לכבוד החג, אפשר להסתפר רק עד חצות היום. (12:42 בצהרים – שעון קיץ) אחרי חצות מותר רק תספורת עצמית או אצל ספר גוי.

ב: מותר להתגלח (במשחה או במכונה כשרה) גם אחרי חצות.

ג: אסור לעבוד (כביסה, תפירת בגדים חדשים...) משעה 12:42 (חצות היום). אבל מותר לתקן בגד קרוע, לגהץ בגדים, לצחצח נעלים ולגזוז ציפורניים לכבוד החג.

ד: מותר לבעלי חנויות למכור גם אחרי חצות, כל מה שמותר לעשות בחול המועד מותר לעשות אחרי חצות, ומותר לומר לגוי לעשות מלאכה בערב פסח אחרי חצות.

הכנות אחרונות לחג:

לודא שהחמץ נמכר לגוי, ולסיים את הכשרת המטבח והכלים לפסח.

לארוז את כלי החמץ, ולהצניע אותם עד אחרי החג.

לרכז את שאריות החמץ המיועדות לשריפה ולהתארגן לקראת שריפתם.

לצחצח שיניים ולהחליף את מברשות השיניים.

לנקות ולצחצח שיניים תותבות. (המחמירים שופכים עליהם מים חמים).

לפנות את פח האשפה הביתי, לשטוף אותו היטב, לשים בפח שקית ניילון חדשה.

להחליף את המטאטא או לנקות אותו היטב מפירורי חמץ.

להחליף את שקית האיסוף בשואב האבק, ולהשליך את המשומשת לאשפה.

שריפת החמץ:

א: שורפים את החמץ. צריך לסיים את השריפה וביטול החמץ עד סוף זמן שריפת חמץ.

ב: לא מברכים על שריפת החמץ, הברכה שלפני הבדיקה כוללת גם את השריפה.

ג: רצוי לבער את החמץ דווקא בשריפה. רצוי לפורר אותו כדי שיישרף לגמרי. הגיע סוף זמן שריפתו, ולא נשרף לגמרי צריך לשפוך עליו נפט או חומר פוגם אחר.

ביטול החמץ:

א: אחרי שכל החמץ נשרף, אומרים את נוסח הביטול של הבוקר: 'כל חמירא וחמיעא דאיתא ברשותי דחזיתיה ודלא חזיתיה דביערתיה ודלא ביערתיה לבטיל ולהוי כעפרא דארעא.' (כל חמץ ושאר שברשותי שראיתיו ושלא ראיתיו, שביערתיו ושלא ביערתיו, יהא בטל כעפר הארץ').

ג: אם הבעל לא יכול לבטל את החמץ מכל סיבה שהיא, תאמר האישה את נוסח הביטול.

מצרכים וכמויות לליל הסדר:

מצות שמורות עבודת יד. (שלש מצות לקערה + כמאה וחמישים גרם לכל משתתף/משתתפת).

מרור: חסה נקייה מתולעים לספרדים. חזרת למנהג האשכנזים.

זרוע כבש צלויה או חתיכה קטנה ממנה.

ביצה קשה אחת לקערה.

חרוסת טעימה, לפי מספר המשתתפים.

כרפס: סלרי. לקהילות תימן: פטרוזיליה או עלי צנון.

מי מלח או חומץ.

יין או מיץ ענבים (בקבוק של 750 מ"ל לכל משתתף בסדר).

כוסות לכל המסובים (רצוי כוסות קטנות המכילות כ-100 סמ"ק).

קערית עם מים לשטיפת הכוסות בין כוס לכוס. (לנוהגים לשטוף).

צלחת שבורה או צלוחית חד פעמית עם עפר, (לנוהגים לשפוך יין לעפר).

הגדות של פסח בנוסח המקובל לכל המשתתפים בסדר.

מקום ישיבה נוח עם כריות, כדי להסב עליהן כשאוכלים את המצות ושותים את היין.

הכנות לקראת ליל הסדר לפני כניסת החג

- לנקות את הכרפס והמרור מתולעים במי סבון, רצוי להשתמש מגידול ללא תולעים.
- להכין את החרוסת ולצלוח את הביצה והזרוע לליל הסדר.
- לפתוח את בקבוקי השתייה והיין לחג. (למקפידים על כך).
- להכין מי מלח לטיבול של ליל הסדר.
- הגברים יטבלו במקווה לכבוד השבת והחג.
- להכין הגדות עם נוסח זהה לכל משתתפי הסדר.
- לוודא שהופרשה חלה מהמצה השמורה. ותרומות ומעשרות מהכרפס והמרור.
- לוודא שיש מתנה לאישה לחג, וממתקים לילדים.
- להכין סעודת חג טעימה ומהנה.

סדר ליל פסח

א: ישנן כמה מצוות בליל הסדר, אכילת מצה, אכילת מרור, הקרבת קרבן פסח ואכילתו, סיפור ניסי יציאת מצרים (קריאת ההגדה), ושתיית ארבע כוסות יין. מכיוון שאין לנו היום בית מקדש אין אפשרות להקריב קרבן ולאכול מבשרו.

ב: יש המסדרים את הקערה בסדר מסוים. ובחלק מק"ק תימן לא הקפידו על סדר כל שהוא. רוב הקהילות מסדרות את הקערה כפי שכתב האר"י ז"ל.

ג: הלילה נקרא 'ליל הסדר' מפני שיש בו סדר מיוחד, וחייבים להקפיד על הסדר.

ד: בהרבה קהילות נוהגים לומר כולם ביחד את סימני הסדר בקול בתחילת הסדר.

ה: סימני הסדר הם: קדש, ורחץ, כרפס, יחץ, מגיד, רחצה, מוציא, מצה, מרור, כורך, שלחן עורך, צפון, ברך, הלל. נרצה.

קדש:

א: את ליל הסדר מתחילים בקידוש. חשוב שהקידוש יהיה כמה שיותר מוקדם, אך לא לפני צאת הכוכבים. (7:20 בערב).

ב: כוס הקידוש היא הכוס הראשונה של ארבעת הכוסות, צריך למזוג לכל משתתף/משתתפת כוס יין מלא לפני הקידוש, אותו ישנו בהסיבה (נשענים על צד שמאל). בגמר הקידוש.

ג: כל כוס צריכה להכיל לפחות 90CC. מי שלא יכול/ה לשתות יין בכמות כזו ישתה מיץ ענבים.

ד: צריך לשתות את כל הכוס בלי הפסקה. ומי שלא יכול, ישתה לפחות את רובו.

ה: כל המסובים עומדים קשובים בזמן הקידוש עם הכוס ביד, ומתכוונים לצאת ידי חובה בקידוש שעושה עורך הסדר.

ו: יש נוהגים שכל המסובים אומרים ביחד את הקידוש בליל פסח.

ורחץ:

א: ממלאים ספל או כוס במים, שופכים 3 פעמים על היד הימנית, ו 3 פעמים על היד השמאלית.

ב: לא מברכים על הנטילה.

ג: אחרי הנטילה לא מדברים עד אחרי אכילת הכרפס.

ד: חלק מהתימנים מברכים על נטילה זו 'על נטילת ידיים'.

כרפס:

א: לוקחים חתיכת ירק קטנה (מנהג רוב העולם לקחת 'סלרי', מקצת מק"ק תימן לקחת 'פטרוזיליה' או עלי צנון).

ב: מברכים 'בורא פרי האדמה', טובלים את הכרפס במי מלח או בחומץ, ואוכלים.

ג: ברכה זו על הכרפס, היא גם על המרור שנאכל בהמשך.

ד: כדאי להקפיד לאכול פחות מ-27 גר', לתימנים פחות מ-18 גר'. (חלק מק"ק תימן אוכלים מהכרפס 'כזית').

ה: צריך להקפיד לקנות ירק נקי מתולעים, ומעושר.

ו: לא צריך לאכול את הירק בהסיבה.

יחץ:

א: עורך הסדר לוקח את המצה האמצעית משלושת המצות שבקערה, וחותר אותה לשני חלקים.

ב: את החלק הקטן מחזיר חזרה למקום, ואת החלק הגדול יותר עוטף ונותן לאחד המסובים כדי שישמור אותה לאפיקומן.

מגיד:

א: אחרי חציית המצה מכסים את הקערה, ויש נוהגים לסלק אותה מהשולחן.

ב: מוזגים את כוסות היין לכל המשתתפים בסדר, ומתחילים לקרוא בהגדה 'הא לחמא עניא'.

ג: נותנים לילדים הקטנים לשאול: 'מה נשתנה?'. כשאינן ילדים שואלים הגדולים.

ד: כשמגיעים ל'דם ואש ותימרות עשן' וכן כשקוראים את המילים 'דצ"ך עד"ש באח"ב' ואת עשרת המכות, שופך עורך הסדר מהיין שבכוסו לתוך צלוחית ריקה, (למנהג תימן צלוחית עם עפר שהוכנה מערב חג), בכל מילה שהוא אומר.

ה: אחרי ברכת 'גאל ישראל' שותים את הכוס השניה בהסיבה.

ו: תימנים ואשכנזים מברכים על כוס זו 'בורא פרי הגפן', ספרדים לא מברכים עליה.

רחצה:

א: ממלאים ספל (או כוס) במים, שופכים 3 פעמים על היד הימנית, 31 על היד השמאלית.

ב: על נטילה זו מברכים: "...אשר קדשנו במצוותיו וצונונו, על נטילת ידיים".

מוציא:

א: עורך הסדר מחזיק בידו את המצות שנשארו, (שתים וחצי) ומברך: "המוציא לחם מן הארץ".

מצה:

א: עורך הסדר שומט את המצה התחתונה, ומברך על מצה וחצי: "על אכילת מצה".

ב: בוצע מהמצה העליונה כזית ומחצי המצה שבידו כזית נוסף, ואוכל את שתי החתיכות בהסיבה.

ג: מחלק לכל המסובים חתיכה קטנה מהמצה שבידו וכל אחד משלים ממצה שמורה שלידו.

ד: כל המסובים אוכלים שתי חתיכות מצה שכל אחת כזית. (יש מקילים לאכול רק חתיכה אחת).

ה: לא לשכוח להסב כשאוכלים את המצה.

מרור:

א: אוכלים ירק מר, לזכר המרירות שהייתה מנת חלקם של אבותינו במצרים.

ב: הספרדים אוכלים עלי חסה, והאשכנזים שורש חזרת "חריין", (27 - 18 גרם).

ג: כדי להמתיק מעט את המרירות, מטבילים את המרור בחרוסת, אך מנערים את החרוסת כדי שטעם המרירות לא יפוג לגמרי.

ד: מברכים: "אשר קדשנו במצוותיו וצונונו על אכילת מרור". ('בורא פרי האדמה' כבר בירכנו לפני אכילת הכרפס).

ה: לא אוכלים את המרור בהסיבה, מכיוון שאכילתו מזכירה את ימי הגלות והשעבוד.

כורך:

- א: אוכלים כריך מצה שבתוכו מרור.
ב: נוטלים שתי פיסות מצה (במשקל של כ-27 גרם), מניחים ביניהם מרור טבול מעט בחרוסת, ואומרים: 'זכר למקדש כהלל הזקן...' וכו' ואוכלים בהסיבה.
ג: לא מברכים על אכילה זו.

שולחן עורך:

- א: מגישים לשולחן ארוחה חגיגית. – לא לשכוח להודות למי שטרחה והכינה את הארוחה!
ב: אוכלים ושותים ארוחת חג, נהוג לאכול את הביצה הקשה המונחת על הקערה.
ג: תימנים נוהגים לאכול בליל פסח את הזרוע הצלויה, ספרדים ואשכנזים אוכלים רק למחרת.

צפון:

- א: מוציאים את ה"אפיקומן", אותו הצפנו-החבאנו קודם לכן.
ב: מחלקים לכל המשתתפים חתיכה קטנה ממנו.
ג: כל אחד מהמשתתפים מוסיף מצה שמורה משלו ואוכל בהסיבה כ-27 גרם.
ד: יש נוהגים לאכול שתי חתיכות שכל אחת כ-27 גרם.
ה: צריך להשתדל לאכול את האפיקומן עד חצות לילה. (12:42)
ו: אסור לאכול שום דבר אחרי האפיקומן, גם אחרי שהסתיים הסדר.

ברך:

- א: מוזגים לכולם כוס יין (כוס שלישית).
ב: מברכים 'ברכת המזון'.
ג: אחרי ברכת המזון מברכים 'בורא פרי הגפן', ושותים את הכוס השלישית בהסיבה.

הלל:

- א: מוזגים כוס רביעית לכל המשתתפים.
ב: מוזגים כוס נוספת – כוס של אליהו הנביא – ומניחים במרכז השלחן. (ק"ק תימן לא נהגו למזוג כוס זו).
ג: קוראים: 'הלל', 'נשמת כל חי' ו'ישתבח', ושותים את הכוס הרביעית בהסיבה.
ד: מנהג תימן ואשכנז לברך לפני ששותים 'בורא פרי הגפן'.
ה: מנהג הספרדים לא לברך לפני ששותים כוס רביעית.
ו: מברכים אחרי הכוס הרביעית ברכה מעין שלוש, ומוסיפים בברכה 'ושמחנו ביום חג המצות הזה'.

נרצה: אנו יודעים שליל הסדר שערכנו רצוי וחביב לפני הקדוש-ברוך הוא!

כללי:

- א: המצות לליל הסדר צריכות להיות עבודת יד מחיטה שמורה מהקצירה. (להרבה פוסקים).
ב: בליל הסדר כל משתתף אוכל ארבע פעמים 'כזית' מצה. (שתיים אחרי ברכת 'המוציא' ועל אכילת מצה, אחת באכילת 'כורך' עם המרור, ואחת לאפיקומן).
ג: כל חתיכה במשקל של כ-30 גרם, ולמנהג תימן 18 גרם. צריך לאכול כל 'כזית' ב-4 דקות. ובשעת הדחק עד 9 דקות.

ד: צריך להשתדל לסיים את אכילת האפיקומן עד חצות. (12:42 שׁעון קיץ).

ה: שתיית ארבע כוסות ואכילת המצה צריכות להיות ב'הסיבה'. כשאין אפשרות להסב, אפשר להישען על היושב משמאל.

נשים וילדים

א: נשים חייבות בכל מצוות ליל הסדר, וצריך להמתין להן כשהן עסוקות בהכנה ובהגשה.

ב: יש נוהגים שהנשים אוכלות את המצה ושותות את היין בישיבה ולא בהסיבה.

ג: המצווה העיקרית בליל הסדר היא 'הגדת לבנך' – חשוב שהילדים יהיו ערניים בליל הסדר, צריך לתת להם ממתקים והפתעות שלא יירדמו, ולספר להם על יציאת מצרים בלשון קלה.

שמחת החג

א: מצווה לכבד ולענג את החג, בבגדים יפים ומכובדים יותר משל שבת. ולחלק אותו חצי לתורה ותפלה, וחצי לאכילה ושתיה.

ב: חובה לשמוח בחג בבשר ויין, לשמח את האישה במתנה (בגד תכשיט...), ולשמח את הילדים בממתקים. (רצוי לקנות את המתנה בנוכחות האישה, כדי שאכן תשמח בה).

ג: חייבים להאכיל עניים יתומים ואלמנות בחג, ולתת 'קמחא דפסחא' בעין טובה.

ד: מנהג האשכנזים וחלק מהספרדים לברך בהדלקת הנרות של חג ראשון גם 'שהחיינו'.

ה: יש מחמירים לא לאכול בפסח מחוץ לבית בגלל חומרת איסור חמץ, אין להיפגע מכך.

ו: אין להרבות מדי בחג בבשר ויין, ואין לנהוג קלות ראש. שחוק וקלות ראש אינם שמחה אלא הוללות וסכלות. ולא נצטוונו על הוללות וסכלות אלא על שמחה שיש בה עבודת היוצר.

ז: אסור להדליק בחג: גפרור, מצית, מנורת חשמל או מכשיר חשמלי. אפשר להדליק נר או גפרור מנר דולק, צריך לדליק נר נשמה מערב החג כדי להדליק ממנו בחג.

ח: ממוסף של חג ראשון אומרים 'מוריד הטל' ו'ברכנו', במקום 'משיב הרוח' ו'ברך עלינו'.

ט: במוצאי החג (מוצאי שבת) מבדילים על היין ומברכים את כל הברכות כמו בכל מוצאי שבת.

עישון בחג:

א: חג ראשון של פסח חל השנה בשבת, לכן אסור לעשן סיגריות בחג ראשון כמו בכל שבת.

ב: אפשר להדליק סיגריות בשביעי של פסח, רק מאש דולקת כבר (נר דולק...). אסור להדליק בחג מצית, או להדליק גפרור על ידי חיכוכו בדופן הקופסה. (אפשר להדליק גפרור מנר דולק ולהדליק בו את הסיגריה).

ג: אין לכבות גפרור או סיגריה. מניחים אותם דולקים במאפרה עד שיכבו מעצמם.

ד: מפני שהעישון מזיק מאד לבריאות, יש פוסקים שאוסרים לעשן בחג.

מוקצה בחג:

א: לספרדים איסור מוקצה בחג חמור יותר משל שבת, אסור לטלטל בחג עצמות ושיירי אוכל, ודברים המאוסים, או מוצרי מזון המיועדים למכירה.

ב: צריך להניח בצלחת המיועדת להשלכת הפסולת (כלבוניק) פרי או דבר המותר בטלטול לפני שמשליכים לתוכה פסולת, כדי לא לאסור אותה בטלטול על ידי השלכת הפסולת.

מהלכות חול המועד

כללי:

א: הימים ממוצאי חג ראשון ועד כניסת החג בשביעי של פסח נקראים "חול המועד".

ב: בחול המועד לא מניחים תפילין, בכל יום קוראים בתורה מתפללים מוסף, ומוסיפים בתפילות ובברכת המזון "עלה ויבוא".

ג: ימי חול המועד נקראים בתורה 'מקראי קודש' ואסור לעבוד בהם, למעט המקרים הבאים:

- פועל שיש חשש שיפוט אס לא יעבוד בחול המועד, ולא יכול לצאת לחופשה על חשבון החופשה השנתית. (הגר"ע יוסף)
- עבודה לצורך רבים (נהגי אוטובוסים, מוניות וכד') מותרת. (צריך לשאול רב בכל מקרה).
- עבודה ומסחר לצורך החג עצמו. (חנויות מזון וכד') או מסחר שנועד כדי למנוע הפסד כספי מהקרן. מסחר אחר אסור. בכלל המסחר האסור כלולים גם: המרת כספים (דולרים / שקלים וכד') ומסחר בניירות ערך. (צריך לשאול רב).
- מותר לתקן: תנור אפיה, מקרה, מזגן (כשחם במיוחד). שצריכים אותם לשימוש בחג, גם על ידי טכנאי מומחה, ומותר לתקן משקפי ראייה גם על ידי בעל מקצוע.

טיפול בגוף

א: אסור להסתפר ולהתגלח בחול המועד, וצריך ללבוש בגדים חגיגיים.

ב: אשכנזים לא גוזזים ציפורניים בחול המועד, למעט נשים לצורך טבילת מצווה.

ג: מותר להתאפר בחול המועד, ומותר לעשות טיפולים ובדיקות רפואיות בחול המועד.

ד: צריך להקפיד בחג על קדושה וצניעות, ולהימנע מפריצות ואווירת חולין.

כיבוס וגיהוץ בחול המועד

א: אסור לכבס בחול המועד למעט המקרים הבאים:

- מגבות מצעים ובגדי ילדים קטנים, שהתלכלכו כולם. (רק מה שצריך לחג).
- כתם שאם לא יתכבס מיד יתקלקל הבגד.

ב: מותר לגהץ בחול המועד בגדים לצורך החג, אך אין לעשות בגיהוץ קפלים חדשים ומיוחדים.

שביעי של פסח – יום שישי

א: שביעי של פסח חל השנה ביום שישי.

ב: אסור להדביק בחג את הנרות לפמוטים, לכן צריך להדביק ביום חמישי 4 נרות בפמוטים. שניים להדליק בליל שביעי של פסח – יום חמישי, ושניים להדליק ביום שישי לכבוד שבת.

ג: מי שלא הדביקה נרות מערב החג לערב שבת תדליק בערב שבת נרות שמן או נרות חימום.
ד: אילו מק"ק תימן שלא מברכים על הדלקת נרות של חג, לא מברכים על הדלקת הנרות בערב שביעי של פסח.

ה: בקידוש הלילה של ליל שביעי של פסח לא מברכים 'שהחיינו'.

ו: במשך כל יום שישי – שביעי של פסח – אסור להוציא את החמץ מהמקום בו הוא שמור.

ז: מי שמוציא חמץ בשביעי של פסח, עובר על 'בל יראה ובל ימצא', והחמץ נאסר באכילה ובהנאה גם אחרי פסח כמו כל חמץ שעבר עליו הפסח. (חזון עובדיה עמ' קכג)

ח: ביום חמישי ערב החג, צריך לעשות ביעור מעשרות ועירוב תבשילין.

עירוב תבשילין:

א: ביום חמישי ערב שביעי של פסח – לפני כניסת החג – צריך לעשות 'עירוב תבשילין'.

ב: מי שלא עשה עירוב עד כניסת החג, יעשה אותו ללא ברכה עד 7:20 בערב. (שלוש עשרה דקות אחרי השקיעה).

ג: העירוב מאפשר לבשל ביום שישי – שביעי של פסח – לצורך שבת, ולהדליק בחג – יום שישי – את נרות השבת.

ד: צריך לעשות עירוב בכל בית. בעת הצורך אפשר לעשות עירוב אחד לכמה משפחות.

ה: מי שמבשלת את כל הבישולים לשבת כבר ביום חמישי ערב החג, תעשה עירוב ללא ברכה.

ו: העירוב צריך להישאר עד סיום הבישול וההכנות לשבת, נוהגים לאכול אותו בשבת.

ז: רצוי לאכול את העירוב בסעודה שלישית בשבת, ולהשתמש במצה ללחם משנה.

אופן הכנת העירוב:

- מפרישים מאפה (מצה) ותבשיל (ביצה קשה, או מנה של בשר / דג).
- רצוי להניח בכלי ולסמן שזה ערוב. כדי שלא יאכל בטעות לפני שמבשלים לשבת.
- מברכים: 'אשר קדשנו במצוותיו וצונו על מצות עירוב'.
- אומרים את הנוסח הבא: 'בְּהֵדִין עִירוּבָא יְהֵא שְׂרִי לְנָא לְאִפוּיִי וּלְבִשּׁוּלִי וּלְאִטְמוּנִי וּלְאִדְלוּקִי שְׂרָגָא וּלְמַעְבַּד כָּל צְרָפְנָא מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבַּת'.
- ניתן לומר את הנוסח גם בעברית: 'בזה העירוב יהא מותר לנו לאפות לבשל להטמין ולהדליק הנר ולעשות כל צרכינו מיום טוב לשבת'.

עירוב כללי:

א: קיימת אפשרות לעשות עירוב אחד לכמה משפחות, גם אם לא בקשו, וגם ללא ידיעתם, בכל קהילה נוהגים לעשות בבית הכנסת עירוב, ומזכים אותו לכל אנשי הקהילה.

ב: כדי שהעירוב יועיל צריך שיתקיימו התנאים הבאים:

- כל מי שערכו בשבילו יכול להגיע בחג בהיתר, לבית שבו מונח העירוב.
- מי שעושה את העירוב יזכה אותו לפני הברכה לכל מי שמעריבים בשבילו.
- כל מי שערכו בשבילו ידע שערכו בשבילו לפני שמכין ומבשל לצורך שבת.

ג: מי ששכח, או שאינו יודע לעשות עירוב, ומי שהעירוב שלו נאכל לפני שבישל לחג, יסמוך על העירוב המשותף, ויודיע לזה שעשה את העירוב, שהוא סומך על עירובו.

ד: צריך לסיים את הבישולים לשבת בצהרי יום השישי, אין לבשל סמוך לכניסת השבת.

אופן עשיית עירוב משותף

- עושה העירוב מוסר את התבשיל והפת לאדם שאינו מבני ביתו, להלן: 'מקבל העירוב'.
- מקבל העירוב יגביה את העירוב ויאמר: 'הריני זוכה בעירוב זה לפלוני ופלוני'. (אלו שביקשו לערב עבורם, או 'לכל בני העיר/הקהילה הזאת' בעירוב כללי).
- עושה העירוב לוקח את העירוב מיד מקבל העירוב, מברך, ואומר את נוסח העירוב.
- בסוף הנוסח מוסיף: 'לנו ולפלוני ולפלוני'. (בעירוב כללי: 'לנו ולכל בני העיר/ הקהילה').

ביעור מעשרות:

א: השנה תשע"ב היא שנה רביעית לשמיטה, והיא שנת 'ביעור מעשרות'.

ב: 'ביעור מעשרות' עושים רק בפסח של שנת השמיטה ובפסח של השנה הרביעית לשמיטה.

ג: עושים את הביעור בערב שביעי של פסח, ויש העושים את הביעור בערב חג ראשון של פסח. איך עושים 'ביעור מעשרות'?

- מפרישים תרומות ומעשרות מכל המוצרים שעדיין לא הפרישו מהם.
- מפרישים חלה מהבצק והעוגות שעדיין לא הפרישו מהם.
- מי שיש לו מעשר ראשון או מעשר עני של טבל, נותן אותם ללוי או לעני.
מנויים על 'קרבן המעשרות', פטורים מהסעיפים הבאים.
- שוחקים את המטבע המשמש בדרך כלל לחילול מעשר שני.
- במקום לשחוק את המטבע אפשר גם לחלל אותה על סוכר בשווי של 10 אגורות.

'כל קדושה שיש במטבע שבידי, הוא וחומשו יחולל על הסוכר שבידי.

• ממיסים את הסוכר במים ושופכים לכיור.

• אומרים וידוי מעשרות.

ווידוי מעשרות

א: סמוך לתפלת מנחה של שביעי של פסח נוהגים לקרא מתוך חומש את נוסח ווידוי המעשרות הכתוב בתורה והמובא להלן, יש הנוהגים לקרא את הנוסח ברוב עם בבית הכנסת.

כִּי תִכְלֶה לַעֲשֹׂר אֶת-כָּל-מַעֲשֵׂר תְּבוּאָתְךָ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁת שָׁנַת
הַמַּעֲשֵׂר וְנָתַתָּה לַלְוִי לַגֵּר לִיתוֹם וְלֹאֲלֻמָּנָה וְאָכְלוּ בְשַׁעְרֶיךָ וְשָׁבְעוּ:
וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּעֵרְתִי הַקֹּדֶשׁ מִן-הַבַּיִת וְגַם נָתַתִּיו לַלְוִי וְלַגֵּר
לִיתוֹם וְלֹאֲלֻמָּנָה כְּכֹל-מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי לֹא-עָבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא
שָׁכַחְתִּי: לֹא-אָכַלְתִּי בְּאֲנִי מִמֶּנּוּ וְלֹא-בְעֵרְתִי מִמֶּנּוּ בְטָמֵא וְלֹא-נָתַתִּי
מִמֶּנּוּ לְמֵת שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵי עֲשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי: הִשְׁקִיפָה
מִמַּעוֹן קֹדֶשְׁךָ מִן-הַשָּׁמַיִם וּבִרְךָ אֶת-עַמְּךָ אֶת-יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאָדָמָה אֲשֶׁר
נָתַתָּה לָנוּ כְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ:

יהי רצון מלפניך ה' אלוהינו ואלוהי אבותינו, כשם שזכינו לקיים מצות ביעור מעשרות ווידוי מעשרות, כן תזכנו לקיים מצות הפרשת תרומות ומעשרות מהתורה, ונקיים מצות ביעור ווידוי מעשרות מהתורה, בביאת גואל צדק ובבנין בית המקדש, במהרה בימינו אמן.

מוצאי שביעי של פסח, ליל שבת

הבדלה במוצאי שביעי של פסח:

א: בליל שבת - מוצאי שביעי של פסח - מתפללים ומקדשים על היין כמו בכל ליל שבת. לא מבדילים לא בתפילה ולא בקידוש. (רמב"ם שבת כ"ט, י"ח).

אכילת חמץ בשבת פרשת שמיני:

א: מכיוון ששביעי של פסח חל ביום שישי חג הפסח נגמר בליל שבת שמיני אחרי צאת הכוכבים.

ב: שבת פרשת שמיני כבר לא שייכת לחג הפסח, וכבר לא קיים איסור אכילת חמץ.

ג: למרות האמור, כיוון שבכניסת השבת החמץ היה מוקצה, הוא ממשיך להיות מוקצה לכל השבת, ולכן יש אוסרים לאכול חמץ כל השבת. וכך נוהגים האשכנזים.

ד: בעיה הלכתית נוספת שקיימת עם החמץ בשבת זו, שהחמץ נמכר לגוי בערב פסח, וימשיך להיות שלו עד מוצאי שבת, שאז קונים ממנו את החמץ בחזרה. במצב זה אכילת החמץ של הגוי בשבת היא 'גזל' של הגוי שהחמץ שייך לו.

ה: לבעיה בסעיף ד' יש פתרון. הרבנים מוסיפים בדרך כלל בחוזה המכירה עם הגוי סעיף המאפשר להשתמש בחמץ של הגוי גם לפני שקונים ממנו את החמץ ברשותו ללא חשש גזל.

ו: יש פוסקים שמתירים לאכול את החמץ במשך השבת, אך רק אחרי צאת הכוכבים של שביעי של פסח, מפני שבמקרה מיוחד זה אין את הכלל שמוקצה לבין השמשות מוקצה לכל היום, ומפני שבהסכם עם הגוי ישנו סעיף המאפשר להשתמש בחמץ של הגוי. (חזון עובדיה עמ' קכג' דלא אמרינן מיגו דאיתקצאי במוקצה מחמת יום שעבר).

ז: גם לפוסקים המתירים לאכול חמץ במשך השבת, ישנו קושי טכני לעשות זאת, מפני שכל הכלים והסכו"ם שבבית כשרים לפסח, ושימוש בחמץ כשהכלים כשרים לפסח יוצר בעיית כשרות. לכן רצוי לאכול בשבת מצות ואוכל 'כשר לפסח' בכל סעודות השבת.

ט: בכל מקרה ולכל הדעות, הנוהגים לאכול חמץ בשבת זו, לא יכולים להוציא את מוצרי החמץ לפני שעה 7:47 בליל שבת!!!

הברכה על המצה בשבת שמיני:

א: ספרדים שמקפידים שלא לברך על מצה קשה 'המוציא' בכל ימות השנה, (חוץ מפסח - כדעת הרב חיד"א) יקנו מצות רכות בכמות גדולה יותר כדי שיוכלו לברך עליהן 'המוציא' בשבת זו.

ב: אם אין מצות רכות, יכולים גם ספרדים לברך 'המוציא' על מצות קשות בשבת זו.

אכילת קטניות ושרויה בשבת שמיני:

א: למרות האמור לעיל לגבי חמץ, יכולים הנוהגים להחמיר שלא לאכול קטניות, (אשכנזים וספרדים) ומצה שרויה בפסח, לאכול במשך השבת גם קטניות וגם מצה שרויה. (הרב טיקוצינסקי)

ב: גם מי שלא אוכל קטניות בפסח, יכול לבשל קטניות בשביעי של פסח לצורך השבת שאחריה. (הרב טיקוצינסקי) ויש אוסרים (רע"א).

מוצאי שבת שמיני:

א: במוצאי שבת מותר לכולם לאכול חמץ.

ב: המנהג לארח במוצאי שביעי של פסח, לא נוהג השנה בליל שבת, וחוגגים את המימונה רק במוצאי שבת.

ספירת העומר:

א: ממוצאי חג ראשון של פסח (מוצאי שבת) מתחילים לספור ספירת העומר 49 יום.

ב: נשים פטורות ממצוה זו, ויש נשים אשכנזיות שנוהגות לספור ללא ברכה.

ג: ילדים בגיל חינוך לפני גיל בר מצוה, יכולים לספור בברכה.

מנהגי אבלות בימי ספירת העומר

א: בין פסח לשבועות מתו 24,000 תלמידי ר' עקיבא, מפני שלא נהגו כבוד זה בזה.

ב: כדי שאנו ננהג כבוד אחד בשני, הנציחו חז"ל את מותם במנהגי אבלות הנוהגים עד היום.

ג: רוב עם ישראל נוהג אבלות בימים שביין איסרו חג של פסח ועד לג' או לד' לעומר, וישנם הנוהגים אבלות מראש חודש אייר עד שבועות למעט לג' בעומר.

ד: האבלות באה לידי ביטוי בדברים הבאים:

איסור נישואין, איסור תספורת, איסור שמיעת מוזיקה בימי האבלות.

איסור נישואין:

א: הספרדים לא מתחתנים עד ליום לד' בעומר, ומיום לד' ואילך מתחתנים כרגיל.

ב: האשכנזים לא מתחתנים עד לג' בעומר, מתחתנים בלג' בעומר, ואחרי לג' בעומר נמנעים שוב עד ראש חודש סיוון. חלק מהאשכנזים נוהגים לשאת אשה אחרי לג' בעומר ללא הגבלה.

ג: אשכנזי הנושא ספרדייה או ספרדי הנושא אשכנזייה היתר הנישואין נקבע לפי מנהגי החתן.

ד: מותר לעשות סעודת שידוכין בימי הספירה, ללא כלי שיר, וללא ריקודים ומחולות.

ה: מותר לשיר בפה בימי האבלות שבספירה ללא כלי נגינה, גם בסעודת שידוכין.

ו: מותר לספרדי להשתתף ולשמוח בחתונת אשכנזי הנערכת בלג' בעומר, ולאשכנזי להשתתף בחתונת ספרדי הנערכת אחרי לד' בעומר.

שמיעת שירים בעומר

א: אסור לשמוע שירים מלווים בכלי נגינה בימי האבלות שבספירה.

ב: אסור לנגן בימים אלו בכלי נגינה גם אם לא שרים בפה.

שירה ונגינה מותרים באופנים הבאים:

- לשיר בפה ללא כלי נגינה, ולשמוע שירים המוקלטים ללא כלי נגינה. (ויש מחמירים).
- קלטות של שיעורי תורה ותהילים גם כשהם מלווים בכלי נגינה.
- כשלומדים או מלמדים נגינה בימי הספירה, לצורך פרנסה.
- לשיר עם ילדים בגן (גילאי 4-5) גם בליווי כלי נגינה.
- בשמחת ברית מילה פדיון הבן סיום מסכת ובר מצווה בזמנה.

ברכת שהחיינו בימי האבלות שבספירה

א: מותר לקנות וללבוש בגדים חדשים, ומותר לאכול פרי חדש בימי הספירה, ויש מחמירים.

ב: המחמירים יכולים לקנות בגדים באופנים הבאים:

- בגדים שאין שמחה בלבישתם. (גרביים, פיג'מה, לבנים...)
- ללבוש בגדים חדשים בחג, בחול המועד, או בשבתות שבתוך ימי הספירה.
- חתן או כלה לצורך חתונה בלג' בעומר, או בלד' בעומר, לצורך החתונה.

חג כשר ושמח!

המעוניינים להיות שותפים עמנו בזיכוי הרבים צלמו את העמוד, מלאו את הפרטים ושלחו בדואר לכולל 'ברכת משה' מושב נחם 86 ד.ג. שמשון. מיקוד: 99801. אין צורך לגשת עם הטופס לבנק! מלאו את הפרטים חתמו במקום המיועד, ושלחו לנו בדואר. תזכו למצוות! מי שמעוניין להפיץ את החוברת יתקשר לטלפון: 050/4125364. חג כשר ושמח.

התשובה למיוזמים האישיים, שמחייב להיות שותף למפעולתם בחברת הרומטיל.
הוראות קבלה על פי סוג התרומה, המפורט מטה, חתם רשאים לחיוב את חשבוני בבנק, בלוי, מידוי חודשי בחודשי, כדלקמן:

תאריך בבנק: 20 2 5

ש"ח 5

התקופה החייבת בשקלים לפי חשבוני חייבת. הוראות קבוצה זו ניתנת למימוש/לחיוב בכל שני האגפים ושאין למשוך כספים מעבר לסכום החדשם לעיל.

שם התורם: _____
 כתובת: _____
 תאריך: _____
 טלפון: _____

בסייד
כולל "ברכת משה"
 מושב נחם
 טלפון: 02-9919288

מס' ח	ק"מ	סו"ת	שם המוסד	קוד סוב	סניף
	1	1	כולל "ברכת משה" - נחם	31793	166
מס' זכות	ר-רא	מוסד	סו"ת	מס' ח	מס' ז
		0,19,5,20,1			

מס' חשבוני בבנק	סו"ת חש' קוד מסלוק
קוד המוסד	אסמבלי/מס' מותר של חלקת בחברה
31793	166-952

הוראה לחיוב חשבון

לכבוד _____ בנק _____
 סניף _____ מס' סניף _____
 מתובת הסניף _____

1. איני רוצים _____ שם פרטי _____ שם משפחה _____
 שם בעלי החשבון לפיפוע בסניף הבנק _____

מתרם: _____ סכום החיוב ומעודו ייקבע מעת לעת על ידי שם המוסד _____
 בתואם למוסכם בין התורם למוסד. עמית: _____

1. תדוע ליגו כי:
 - א. הוראה זו ניתנת למימוש על ידי הודעה ממני/מאתנו בבנק ובמוסד, בפירוט לזכר, שתיכנס לתוקף, ויש עסקים אחרים לאחר מכן.
 - ב. הודעה בבנק וכן, ניתנת למימוש על ידי הוראה כל זמן.
2. אחריות רשאים לבטל חוב, או ליתר מ-90 ימים ממועד הודעה, אם אוכזר/כוח לזכר, כי החיוב אינו תואם את המעמדים או המעמדים שנקבעו בבנק והוראה זו, אם מקובל.
3. תדוע ליגו כי המידע שנתנו בבנק והוראה זו, אינם מעידים על שיעור/לחידוד עם המוסד, כמפורט לעיל.
4. תדוע ליגו כי סכומי החיוב עשוי להשתנות, ויש קופון בזכר החשבון וכי לא תישלח לילגו על ידי הבנק תודעה מפורטת בין היתרם אלה.
5. הבנק יפעל בהתאם להוראות בבנק הרשאה זו, כל עוד מצב החשבון איננו רשאי להתייחס ען החוסד המפורט בבנק הרשאה זו, אם תהיה זה סיבה סבירה לכך, וידוע ליגו על כך מיד לאחר קבלת התולגת, ותך צדן חסיכה.
6. אם לאשר למושב בסמך המודבר לזה, ככלול הוראות אלו ממני/מאתנו.

אישור הבנק

מס' חשבוני בבנק	סו"ת חש' קוד מסלוק
קוד המוסד	אסמבלי/מס' מותר של חלקת בחברה
31793	166-952

לכבוד _____
כולל "ברכת משה" - נחם
 מושב נחם 86
 מיקוד: 99801

קבלה הוראה זו - לזכר החיובים במסומים ובמפורטם שישפיעו באמצעות מנצי שובצניו לו מדי פעם בפעם, האשר מספר חשבונו/עם בבנק יקוז מקוד החם, והכל בתואם למפורט בבנק והוראה זו, רשמו לפינו את החוראות, והפעל בהתאם כל עוד מצב החשבון איננו רשאי להיות לבקשן, כל עוד לא תועקלה אצלנו החוראות ביטול בבנק על ידי בעלי החשבון, או כל עוד לא חתמו בעלי החשבון ען החוסד. אישור זה לא יפעל בחותמי/בידועים כלפינו, לפי סוג השיפוי שנתרם על ירכם.

בנק _____ סניף _____
 תאריך _____
 הולמית והחופסת הסניף _____

מקור טופס זה, על שני חלקיו, יישלח לסניף הבנק, העוזק הימנו יימטר למשלם.

החוברת נועדה לחזרה ושינון
של ההלכות הרבות,
ואינה תחליף לשיעורי תורה.
כל מי שנוהג חומרות שלא כתובות בחוברת,
ימשיך לנהוג כמנהגו.
במקרים של הלכה למעשה,
יש לשאול רב.

בית שמש תשע"ב

כל הזכויות שמורות לעורך ©

ניתן לצלם את החוברת ולהפיצה לכל המעוניין.
אין לעשות בחוברת זו בשום אופן שימוש מסחרי!

ניתן להדפיס את החוברת

מאתר מושב נחם:

WWW.NAHAM.CO.IL

ומאתר המועצה האזורית מטה יהודה בכתובת:

<http://www.m-yehuda.org.il>

שאלו את ר' מאיר מפרימיש'לן:
מדוע שבמים מרור על השולחן בליל הסדר זכר לשעבוד,
ולא שבמים כסף על השולחן זכר לביות מצרים?
ענה להם:
מהשעבוד במצרים נשאר לנו זכר עד היום הזה. אך מהכסף
לא נשאר כל זכר.